NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1092

MOI SOI 0101

NGÀY THỨ SÁU 9 NOVEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE No 1701

HANOI

Mỗi năm . .	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00
Các tỉnh và các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng . .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng . .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng . .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-V-LOÃN

Adresse télégraphique:
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
4e page. Une seule insertion. . . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái lòng tin cậy số-phận của người nước ta

Tục-ngữ có câu rằng: học tài thi phận, nghĩa là nói khi đi học thì lấy tài giỏi mà chia hơn thua, đến khi thi-cử thì cốt trông vào số phận tốt xấu. Cứ theo như câu tục-ngữ ấy, thì cái số phận tốt xấu là quan-thiết nhất trong cuộc thi-cử, không biết câu tục-ngữ ấy nói có đúng không, mà người ta ai cũng nói đến, hình như cho câu ấy là một cái cấu xác đáng không sai.

Nhưng mà câu tục-ngữ ấy nói về cách thi-cử của ta ngày trước, thì còn có lẽ; mà nói về cách thi-cử mới bây giờ, thì chắc có phần không đúng, mà lại có hại cho phường cử-tử trong trường tranh danh; người học giỏi tài cao, hoặc sinh hỗ-nghi mà thoái chí, người học kém tài hèn, lại mong kiều-hãnh mà manh tâm, cho nên câu tục-ngữ ấy cũng nên sửa đổi đi, vì đã không đúng với thời thế bây giờ, mà lại sinh cái tệ-đoan khác.

Ngày xưa chính phủ ta thủ sĩ ở khoa trường, cứ ba năm lại mở một khoa thi, để kén nhân tài trong nước; người ứng cử miễn có đủ tư cách thì được thi, không cứ học-trường công hay trường tư. Các quan chấm trường, thì hoặc cắt ở Kinh-đô ra, hoặc là lấy ở các tỉnh về, quan trường với học-trò vốn không biết nhau, chỉ bằng ở mấy bài văn làm trong mấy ngày thi đó để chấm hơn kém; số học-trò đã đông, hạn ngày chấm lại ngắt, nhiều khi vì vội vàng mà không được tinh tường, nhiều khi vì mỏi mệt mà sinh ra lầm lẫn. Vả lại cách phòng gian rất cẩn, mà trường-quy đặt ra lại rất nghiêm, chủ ý ấy vẫn là hay, mà vì cẩu-nệ quá lại thành ra dở, chưa kể đến văn-chương hay dở, hễ sai trường-qui thì trước đã đào-thải đi. Vì thế việc đỗ hỏng vẫn cốt ở học-lực, mà việc rủi may cũng có quan hệ phần nhiều.

Cách thi cử bây giờ là thủ sĩ ở trường học, nhiều khi giáo-sư lại sung chức trường-quan, thầy trò vốn đã biết sức nhau, khi thủ xả đã ít khi nhầm lẫn; và lại trường-qui lại giản tiện, sĩ số lại không đông, sĩ tử không phải lo bỏ buộc về trường-qui, trường-quan lại có thì giờ mà diêm duyệt; cho nên khi thủ xả cũng có hễ tinh tường, mà người có tài học cũng có nhiều phần tin cậy. Chữ « thi phận » trường cũng không đúng lắm với cách thi cử đời nay.

Chữ « phận » sinh ra ở trong xã-hội Việt-Nam ta không những là vì thi cử lối xưa rất bấp-bênh rất gian khổ, không dám tin cậy ở sức mình, mà đến trăm nghề nghiệp việc cái gì cũng chắc vào sức người ít mà chắc vào sức trời thì nhiều; không kể đến tài giỏi của người, hễ thấy ai làm ăn phát đạt, thì đổ cho số tốt duyên may, thấy ai sinh kế điêu linh thì đổ tại ma trêu quỉ ám. Làm nghề thương thì không lo có thương-tài thương-đức, chỉ mong nhờ phận tốt mà đắt hàng; làm nghề công thì không lo chế đồ khéo kiểu lạ, chỉ mong nhờ phận tốt mà đông khách; làm nghề nông thì không lo biết cách vun giống, biết phương pháp bị chỉ lo nhờ phận mà mưa nắng phải thời; thậm chí nghề làm thuốc, là cốt đem tài học và lịch duyệt ra mà chữa bệnh cho người, tính mệnh người cầm ở trong tay, mà chữ phận cũng vẫn là cái bùa hộ thân của thầy thuốc; chữa khỏi bệnh thì nói rằng phúc chủ lộc thầy; chữa không khỏi thì nói rằng ại chưa được mệnh.

Cho đến bây giờ, các nghề sinh lý, các việc đua tranh, tuy vẫn cũng có lấy sức kiên nhẫn mà tổ chức, lấy tài hoạt bát mà kinh doanh, mà trong óc người ta cũng vẫn in sâu một chữ phận, đến khi gặp trở lực ở giữa đường, thì đã đổ cho là phận, mà nhiệt-thành đã nguội lạnh đến tâm, chí phần; thế có phải là vì chữ phận mà giảm cả chí tiến thủ, mất cả lòng kiên nhẫn của người ta không? Ở nước Nam ta ít người làm được công việc xuất sắc phi thường ở trong buổi xã-hội ganh khôn đua khéo này, nguyên nhân cũng phần nhiều tại đó. Chữ phận ở trong xã hội ta, làm hại sự đã nhiều, việc thi cử chỉ là một việc trong trăm nghìn việc đó mà thôi.

Cái lòng tin cậy số phận của người mình không những là quan-hệ đến cái sự khá hèn của một người, sự thịnh suy của một nhà, mà lại quan-hệ đến cả một bang, cuộc hưng hay vong, một dân tộc cường hay nhược. Than ôi! ưu thắng liệt bại, là lẽ chung xưa nay, khuynh phúc tài bồi, là việc thường trời đất. Đương buổi bốn bể giao-thông, năm châu họp chợ, người thì thì khôn thì khéo, nước thị trình mạnh tranh giàu; trong chừng nửa thế-kỷ nay, người thì chế ra đồ này, người thì chế ra máy khác, chen vai dảo bước, rong ruổi trên đường cạnh tranh, bao nhiêu đồ hay thức lạ, hiện ra trước mắt người ta, thật là một ngày một mới; người nào tài cao sức mạnh thì vẫn chiếm được phần hơn, người nào tài mọn sức hèn thì vẫn cam bề liệt bại; kết quả ở cái trường cạnh-tranh kịch-liệt này, cái cơ dắc thất đã rành như thế, như gương treo trước mắt ai chẳng thấy, như mõ-đánh bên tai ai chẳng nghe. Mà người Nam ta hình như vẫn mơ màng trong giấc ngủ mê, không biết luyện lấy tài khôn trí khéo, để mưu sinh-lồn ở trong chốn cạnh-tranh, mà lại còn tơ-tưởng những sự viển-vông, trông cậy về đường số phận; người ta đương muốn đem tài người mà địch lại với sức tạo-hóa, mà mình thì chỉ tin ở tạo-hóa mà quên mất cái ở người, nông-nghiệp thương-nghiệp còn mong gì có ngày mở mang, kỹ-nghệ khi dụng còn mong gì có ngày tiến-bộ, đương buổi thế-giới thì tài thì sức, mà mình thì cứ gửi cả tính-mệnh vào một chốn hư không, thế thì tránh sao cho khỏi [illegible]. Người xưa có câu rằng: « Quản tướng tạo mệnh », nghĩa là vua và quan tướng có quyền gây được số phận tốt cho dân, ta bảy giờ sinh ở cái đời dân-quyền chấn-hưng này, thì ta lại nên lo tự mình gây lấy số phận tốt của mình, mà không nên trông cậy vào trời.

H. T. B.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 7 Novembre 1923

Chiến hạm nước Pháp

Tin Lorient. — Tàu ngư-phòng ngoài Jaguar đã ba thủy.

Việc rối-loạn ở Ba-lan

Tin Cracovie. — Trong một việc đánh lộn nhau, có 25 người chết, và 78 người bị thương.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 8 Novembre 1923

Ngày kỷ-niệm đình-chiến tại Pháp

Trong một tờ chu-tri của quan Học-bộ thượng-thư có ba lệnh rằng nhân ngày kỷ-niệm đình-chiến tại các trường sẽ tuyên đọc danh-sách những người trong xã sử tại, cùng danh-sách các phụ mẫu những học sinh tử trận trong trận Âu-chiến mới rồi.

Một bà cụ thọ một trăm tuổi được ân thưởng

Thành-phố Paris có tặng một bà cụ thọ một trăm tuổi một chiếc bội-tinh. Trong bảy mươi mốt năm giời nay bà vẫn ở một cái nhà.

Nước Bảo và nước Yougoslavie

Chánh-phủ nước Bảo có bổ thưởng cho nước Yougoslavie về việc một viên quan võ của nước Yougoslavie tòng sự tại bộ đại-sứ của nước ấy tại Sofia có người đánh bị thương mới rồi.

Hoa-kỳ đối với nước Pháp

Báo *Temps* có nói: Ngày hôm qua, quan đại-sứ nước Pháp, hội kiến với quan Thống-lĩnh Coolidge, thì ngài xét ra quan Thống-lĩnh bày tỏ ra những tình tình rất cao-thượng, và rất là thân ái với nước Pháp. Nếu có dịp khiến cho Hoa-kỳ giúp được Âu-châu, thì Hoa-kỳ cũng sẵn lòng giúp lắm. Nhưng nếu Hoa-kỳ không có thể giúp được thì Hoa-kỳ đứng ra ngoài cuộc. Song nếu Hoa kỳ can-thiệp vào việc Âu-châu, thì Hoa-kỳ đối với nước Pháp, tất là một hữu-bang.

Báo *New-York Tribune* nói rằng mọi việc của nước Pháp phòng bị về hội-đồng Giám-định thực là phải lẽ. Báo ấy có nói: Nếu Hoa-kỳ đứng vào cái địa vị nước Pháp, tất cũng phải xử trí như nước Pháp.

Đồng-minh đối với nước Đức

Các đại biểu Đồng-minh có ba lệnh cho chánh-phủ trung-ương nước Đức trước ngày 1er Novembre phải ấn-định các phương-sách để đặt lại việc Đồng-minh kiểm duyệt về đường binh-vụ.

Vì những việc rối loạn ở nước Đức ngày nay, các đại-biểu Đồng-minh có bàn bạc sẵn để thăng hoặc có phải can-thiệp vào việc nước Đức chăng.

Việc rối loạn ở nước Đức

Ở Berlin đã tiếp được nhiều viện-binh để duy trì trật-tự.

Quân lính đến đóng ở Gotha và các hạt gần đây. Có bắt các viên lĩnh tụ của đảng cộng sản, và lịch biên lấy khí-giới.

Các cửa hàng vẫn bị cướp phá. Đảng Xã-hội và đảng Dân chính khuyên đảng Cộng-hòa nên giúp chánh-phủ Trung-ương nước Đức, và trừng trị những việc hợp động.

Quan Binh-bộ thượng-thư tại Dusseldorf

M. Maginot, binh bộ thượng-thư tới Dusseldorf mang theo [illegible] có hội-nghị với đại-tướng Dégoutte và quan tổng ủy-viên Tirart trong khi quan thượng-thư đi thanh-tra trong hạt sông Ruur, ngài xem xét việc xếp đặt và sửa sang các trại lính.

Cái phong-trào biệt lập ở nước Đức

Báo *Temps* có đăng tin sau này: Chánh-phủ lâm-thời ở đất Rhénanie lại ủy toàn-quyền cho MM. Dorten và Matthes.

Quân lính đất Rhénanie đã tiến vào đất Palatinat, do M. Dorten đốc thúc, và có quân lính bản hạt trợ-lực. Đất Palatinat đã tuyên bố làm một hạt tự-trị, thuộc quyền chánh-phủ Cộng-hòa mới. M. Heinz, hội-trưởng các hội nông-dân ở đất Palatinat được cử làm tổng-ủy-viên của chánh-phủ Cộng-hòa về hạt Palatinat.

Cái thái-độ của hậu-quốc Saxe

Tin Dresde. — M. Fell sẽ có tuyên bố tại nghị-viện rằng chính-phủ [illegible] Saxe bản-hộ cái pháp-hiến của bản-quốc. Ông xin bãi việc Thống quyền quốc-vụ. Các đảng quốc dân và dân-chủ không biểu đồng tình.

Tin Trung-hoa

Ngày 30 Octobre 1923

Nam-quân thắng trận

Trương-văn-Đạt và Mạc-Hồng đánh nhau với Trần-quỳnh-Quang ở Dương-thôn, quân Trần thua chạy. Nam-quân lấy được hơn 2.000 khẩu súng.

Liên quân lại khôi phục Hà-nguyên

Liên-quân (quân đội về phái Tôn-Văn) lại khôi phục được Hà-nguyên lần thứ hai.

Tào-Côn khôi dụng Ngô-bình-Trương và đặc xá An-phúc-hệ

Tào-Côn theo lời Đoàn-kỳ-Thụy, lại dùng Ngô-bình-Trương và thả An-phúc-hệ.

Phái Phụng-thiên đối với Tào-Côn

Phái Phụng-thiên sai Trương-cửu-Khanh làm đại-biểu về mừng Tào-Côn.

Tin Nam-kinh

Có tin đồn Nam-kinh bình biến, nhưng tin ấy không đích xác.

Khang-hữu-Vi về Bắc-kinh

Khang-hữu-Vi sắp về đến Bắc-kinh, nghe đâu chỉ vì việc đề xướng lễ-giáo

Ngô-cảnh-Liêm vẫn nhiệt tâm về việc lỗ-chức nội-các

Những người đương cực quyết nghị đình hoãn cái vấn đề chỉnh thức nội-các, nhưng Ngô-cảnh-Liêm vẫn còn nhiệt tâm tổ-chức.

Thương-điếm Mỹ châu muốn thêm quân-đội Mỹ đóng ở Trung-hoa

Thương-điếm Mỹ ở Trung-hoa thấy Trung-hoa biến loạn mãi mãi, quyết chí xin chánh-phủ Mỹ-châu đóng thêm quân-đội ở Trung-hoa để bảo-hộ cho thương-dân.

Trịnh sĩ-Kỷ từ chức đồng lý Sơn-đông quân-vụ

Trịnh-sĩ-Kỷ đành giây thép về Bắc-kinh, xin từ chức đồng-lý Sơn-đông quân-vụ, Tào-Côn đánh giây thép trả lời không cho.

Tào-Côn mật nghị việc cứu Châu-châu và Huệ-châu

Tào-Côn được tin Châu-châu và Huệ châu thất thủ, có ý lo sợ, mật nghị với Cao-lãng-Đất về phương-pháp bổ cứu.

Tào-Côn ban-bố hiến pháp

Ngô-cảnh-Liêm thừa ý Tào-Côn ấn hiến-pháp chánh thức ban 1.000.000 để ban bố toàn-quốc.

Tin Bắc-kinh

Ở Bắc-kinh đã ba lệnh tài giảm những viên, rồi sau lại thu hồi lệnh ấy lại, ngực tuy và Cao-lãng-Đất cũng muốn kế toán với những viên bị thải.

Triệu hằng-Dịch lui về Tương-âm

Bắc-quân đóng gần Tương-âm, Tổng-bắc-Canh và Lô-niệu-Bình đem quân đội giúp Đàm-diễn-Khải; Triệu hằng-Dịch biết thế mình không địch nổi, dinh lui về Tương-âm cùng Bắc-quân liên-hợp.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-diển Việt-Nam

Giải nghĩa mấy chữ « á-nam ái-nữ »

Trong số báo ngày 31 Octobre có đăng bài hỏi-ngoại về mấy chữ ấy, tôi bèt được thế nào xin nói rõ ra đây để cho rộng.

Cứ như ở lấy thì người ta phân biệt tiếng ai nam và ái nữ là hai tiếng:

Ái-nam. — Tôi có được nghe một người bạn nói chuyện có một ông Giám (quan thị) khi còn trẻ, chúng bạn nó đua xúm nhau lại để ra coi thì thấy ở chỗ ấy không có gì cả, chỉ có một chỗ sâu hõm vào giữa chỗ ấy mọc ra như nhú một cục thịt xun-xoè ra thô ra ngoài, trông hình như của trẻ con lúc nó sun lại mà tả lấy tay dí vào vậy, nhưng là cục thịt, chứ không có da bọc. Như thế người ta gọi là « á-nam » nghĩa là gần giống đàn ông, vì sức vóc hình mạo y như đàn ông, chỉ khác có cái đó thôi, và người lớn không có râu mà tiếng nói ồn ẽn mà thôi; vậy có lẽ tiếng ái-nam chỉ để gọi những người như thế chăng.

Ái-nữ. — Mới đây ở làng Ban-mon gần Huế, nghe nói có một nhà sinh được một ông « bộ ». (trong này gọi là « bộ sinh » là những người lưỡng-sinh ra thế, và « bộ-lộc », là những người hoạn đi để làm chức quan thị, khi nhỏ thì gọi thế, đến khi đã làm quan thị, thì lại nói « Giám-sinh » với « Giam-lộc »). Một hôm thấy người mẹ đem ra Huế, nói rằng phải vào Kinh để khám nghiệm rồi mới được cấp lương nuôi cho đến lớn. Tôi được mục-đích phán-minh lắm, vì mới lên 6 lên 7 tuổi, cho nên mình xem để và thật rõ ràng. Người này thì không như người nói ở trên kia, hình mạo cách thức thì thật là con gái; ở chỗ ấy thì cũng như của con gái thường, không khác một chút nào cả, duy ở chỗ lỗ nở thì lại có miếng thịt mọc thè lè ra, vạch ra thì thấy lấp hẳn, chính ở giữa chỗ lỗ ấy thì lại mọc một miếng thịt thấy lấy ra bằng cái các áo tây con mà xun-xoăn trông hay lắm, giữa có một lỗ thông, lấy tay sờ thì hơi răn răn, cũng không có da bọc. người như thế ở dây gọi là « ái-nữ », nghĩa là gần giống con gái, mà về sau có lâm quan thị thì người ta gọi là ông Giám cả. Hiện bây giờ ở Huế cũng có một ông Giám đã già, cũng có hai vú to như đàn bà, trông người thì thật ra đàn bà, mà họ nói khi ông còn trẻ cũng mỗi tháng hành-kinh một lần như đàn bà vậy. Có lẽ ông Giám ấy cũng như người mà tôi trông thấy chăng, mà có lẽ tiếng ái-nữ để chỉ những người như thế chăng.

Nguyễn-như-Mai

SAU KHI BẦU-CỬ TỔNG-THỐNG Ở TRUNG-HOA

Ở Bắc-kinh có tin đến nói rằng các viện lĩnh-tụ đảng Trực-lệ đương dùng kế kéo lại cái số 15.000.000 đồng chi-phiếu về việc mua phiếu tuyển cử Tào-Côn vào chức tổng-thống. Họ dùng cả đến cách doạ nạt mắng giận mới cách để mất để lấy tiền nữa. Họ bắt các chi phiếu hà-tiện, hãi nộp cho họ bao nhiêu, nếu không nộp đủ thì phải đóng cửa hàng không được mở. Ôi Hồng-thông Tàu với nghị-viện Tàu, cái chánh-sách của các người cũng lâu thật!

MỘT NHÀ LÀM BÁO NƯỚC THỤY-ĐIỂN đến yết quan Thống-chế Foch

Mới đây trong báo Stockholms Tidningen và báo Politiken ở Copenhague có đăng tin một nhà làm báo Thụy-điển là M. Ivan-Bjarne gần đây đến yết kiến quan Thống-chế Foch ở Trefeuntemtoux và hỏi ý ngài về cái chiến-cục tương lai, thì quan Thống-chế trả lời rằng: « Nếu nước Pháp lôi ma có thể ngăn ngừa được, thì tương lai không đến nỗi sầy ra cái nạn Chiến-tranh ». Rồi ngài lại nói tiếp rằng: — lời nói rõ ra lời nói ông đại-tướng một nước Dân-chủ. — « trong khi chiến-tranh, cái giá trị của dư-luận công phẫn trọng như cái gì, trị của nhà-binh. Hộ Hohenzollern và các Đồng tướng nước Đức không thật cũng là một điều thất sách vậy. Một quốc gia, muốn cho được hoàn-toàn thiện-mỹ, thì cốt phải trọng ở dân-quyền ».

Lời nói của nhà anh-hùng, các báo ở Scandinave đều lấy làm hoan nghênh lắm.

NHÀN ĐÀM

Học Mạnh-tử

Cụ đồ Nhoẻn bảo cậu Ngành kể sách Mạnh-tử. Cậu kể rằng:

« ..... xử sĩ hoành nghị ..... Dương-thì vị nghĩ: thì nó quản đã! Mặc thì kiêm ái: thì bỏ phu đã!..... »

Cụ đồ giảng nghĩa rằng:

« ..... bây giờ những nhà văn-sĩ vận chỉ - ái bư-ng ngang như cành bưa, ... họ Dương thì chỉ biết có mình: thế là vô quân; họ Mặc thì coi cha sinh cũng như người dưng nước lã; thế là vô phụ! . . »

Cậu Ngành nói: « Thưa thầy, thế ta đợi bấy giờ chỉ lại lũ văn-sĩ gàn với đồ chỉ biết có mình là đồ lích-kỷ tư lợi và đề coi cha mẹ như người dưng nước lã là đồ bất-hiếu, làm rối loạn phong-hóa. Nếu con sinh ra phải đợi bấy giờ thì con xé bỏ những hai văn-sĩ gàn viết nhăm ấy đi và đành cho hai bác Dương-Chu, Mặc-Địch một mẻ lưới... »

Cụ đồ nói: « Anh nghĩ thế cũng là phải, khen cho chí khí hơn người; nhưng tôi khuyên dùng nên nóng-nẩy làm gì thế. Ngày xưa chỉ có một họ Dương, một họ Mặc là đồ lích-kỷ, bất hiếu mà thôi, chứ đời nay thì biết bao nhiêu những kẻ như họ Dương, họ Mặc và bọn « văn-sĩ gàn » lại càng lắm nữa. Kia phố kia thì châu đạp bà, phố nọ thì con chêm bố đề bố phải bà-cáo việc riêng, đó chẳng là đồ vô-phụ vô-? tình kia một bội nọ vì tư-lợi mà âu-đả nhau, thì còn biết đồng-bào, công ích là cái gì? Chỉ tại sự công-ích mà mưu việc tư-lợi. Thôi anh ạ, đầu ông Mạnh có phục-sinh lại đời nay cũng phải chịu nữa anh! Thôi, anh đem Tử-thể ra mà coi tập viết đi.

Mỹ-xá, Nguyễn-văn-Hiếu.

MỘT CẬU HỌC-SINH NƯỚC ĐỨC BỊ TÒA ÁN BINH KẾT ÁN XỬ TỬ

Mới đây tòa án binh ở Dusseldorf đã xét việc tên học-sinh Raabe, người Đức, can về tội ném một quả Lựu-đạn vào toán quân Pháp đóng ở Stahlhof, ngày 4 Août 1922. Ba người lính Pháp bị trọng thương, và 5 người nữa thì toàn là người Đức cả ; một người đàn bà, một cô con gái lên 8 tuổi, bị trọng thương mất một mắt, và hai người con trai chừng 15 tuổi. Tòa xét ten Raabe can về tội mưu sát, và tội phạm đến nhà quân Đại-pháp, sau khi nghe lời cãi của Luật-sư Van Houten thì tòa kết nghị tên Raabe phải tội xử tử.

VẾT MÁU PHẢN CHỦ

Ông Manfredi chủ Khách-sạn ở Fontenay-sous-Bois, một hôm buổi sáng, khi mở cửa hàng ra, thì thấy trong nhà có một cái cảnh-tượng lạ lùng gớm ghê quá, trông thấy mà phải sởn gáy rùng mình, trong nhà chan hòa những máu, khắp một cái cửa hàng mà không chỗ nào là không có vết máu tươi. Lạ nhất nữa là các mặt tường đều có vết bàn tay in máu đỏ lòe, trông chẳng khác nhu-những bức tường vẽ hoa vậy. Bàn ghế thì đổ lỏng chỏng lăng chăng, mỗi cái một nơi, dưới mặt đất thì đầy những mảnh thủy tinh vỡ. Song đó vật trong nhà trừ ra chỉ có một cái cửa kính vỡ mà thôi, còn thì không thất thác tí gì cả ; cái ngăn kéo đựng tiền cũng vẫn còn nguyên.

Chủ nhà thấy vậy, tức thì đến trình sở cảnh-sát ở Vincennes ; quan Cảnh sát được tin bèn cùng với một viên trinh-thám thân hành đến tận nơi để khám xét. Viên trinh-thám xem xét mọi nơi xong, liền đoán rằng : Việc này là việc trộm. Đứa kẻ trộm trèo tường cạy cửa định vào trong cửa hàng, nhưng chẳng may lại va phải cửa kính, ngã lộn vào trong nhà, những mảnh thủy tinh đâm phải bị thương rất nặng ; đầu và mặt cũng bị trọng thương, máu ra nhiều quá, chan chứa cả xuống mặt, không mở được mắt ra nữa, bởi vậy nên mới phải sờ lần lên tường để kiếm lối thoát thân, thành ra [illegible] vào bàn ghế.

Ra đến ngoài phố xem, thì quả nhiên thấy ở bên hè đường cũng có một vết máu chạy dài mãi đến nhà số 20 phố Charles-Basset.

Trước cửa nhà ấy và hai cái cánh cửa cũng đều thấy bết ra những máu ; vào đến trong nhà, thì thấy một chú dang nằm thu lu ở trên giường, mình mẩy chăn đệm quần áo đều nhuộm người nhuộm phẩm hồng cả.

Hỏi thì nói hồn hển không ra hơi, vì người đã mất nhiều máu quá, quan cảnh-sát bèn cho khiêng đến nhà thương buộc thuốc. Đến chiều, chú-Trích ta tỉnh lại, khai tên là Mario Sirena, 32 tuổi, người về đảng đại-đồng nước Ý. Hỏi đến những vết thương kia thì chú ta khai rằng :

Đêm qua vì quá chén say nên ngã mà bị thương. Nhưng khốn thay cái huyết tích phản chủ kia nó lam cho chú, dù khéo biện bác thế nào, cũng không khỏi bị tống giam vậy.

Cuộc thi thơ

Của Ngô-tri-Quyên nữ-sĩ

Thơ

MCIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đất tổ lăng nhơ có nhớ không ?
Gió dưới cương-thường khuê ánh Nhị
Treo gương thi-lễ đầu soi Nùng.
Khoa danh từng trải bao Lê Lý,
Phong-hóa lang-thương vẫn Lạc Hồng
Gặp buổi Âu-phong cùng Á-vũ,
Ai ơi quốc-túy phải ghi lòng.

Phan-dụng-Nghiên
Hải-châu, Hưng-yên

MCV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Chín nhận cung trường bát ngát trông
Cửa Giám bóng lồng gương nhật-nguyệt,

Các khuê hương đượm quạt xuân-
Trải bao vận hội từ Lê Lý, [phong,
Vững một giang-sơn cảnh Nhị Nùng.
Tôn chủ muôn đời danh giáo trọng,
Bắc Nam cũng được gội hương chung.

Bích-phong-Hiệu
19, Rue Chavignon, Haiphong

MCVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Khổng từ vua Lý khởi công.
Nguồn học Nhị-hà theo bến Tứ,
Tường cao Đông-lỗ ngất non Nùng.
Gác Khuê tỏ dấu văn-minh cũ,
Hồ Bích in gương đạo-đức trong.
Bia bằng nay thành câu chuyện cũ !
Còn ai nhớ đến Tổ-vương không ?

Hy-chu, Ng-văn-An
Chưởng-giáo trường Hoành-sơn Thái-bình

MCVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thần vũ năm nào có biết không ?
Cung thánh vẫn nơi Nùng Nhị mãi,
Dòng nho từ mạch Tứ Thù thông.
Khuê-văn gác trưởng nền sư-biểu.
Tiến-sĩ bia hình bút hóa-công.
Dấu cũ đường dàn đó cũ đó.
Khiến người uống nước nhớ nguồn [sông.

Nguyễn-văn-Minh [sông.
Thư-ký tòa án Hanoi

MCVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Còn miếu văn kia đạo chửa cùng.
Tiền Lý đã xây nền quốc-tế,
Hoàng Lê lại mở nếp nho-phong.
Uyên-nguyên nào không Thù Tứ,
Danh-giáo đâu hơn chốn Nhị Nùng.
Mới biết côn nguyên từ đấy trước,
Hoàng-vương để bá cũng nhờ công.

Nguyễn-Vọng
Làng Mỹ-thọ, Hà-nam

MCIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu riêng dây nếp Lạc-Hồng.
Cột Lý sơn pha màu khói tỏa,
Bia Lê mực lẫn dấu rêu phong.
Lão-nho quen cửa còn tư-tưởng,
Tri-sĩ đình xe luống ngại ngùng.
Thử đứng non Nùng xa ngóng miếu,
Đầy trời sương tuyết một cây tòng.

Nguyễn - Tân
48, Rue du Riz, Hanoi

MCX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Vượng-khí trời Nam ngất một vùng.
Mấy lớp cung tường trơ nắng giãi,
Vai hàng bia đá đốm rêu phong.
Chương-thường xây vững khi nền dựng
Vũ-trụ ngăn riêng lúc bụi nồng.
Thánh đạo đến nay ai chẳng kính,
Xem trông còn ngại mất anh-hùng.

Hòe-đình cư sĩ, Ng-đắc-Gi

MCXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thắng-địa đâu bằng Không - miếu [không ?
Văn vốn trang-hoàng người bằng giáp
Miếu hằng tô-điểm mặt non sông.
Cây nêu nét bút cành [illegible]
Hồ giữ gương lòng nước trắng trong.
Hương khói trải bao nhiêu thế-kỷ,
Một niềm thành kính phụng thờ chung.

Ngô-thị-Loan
Trường Sư-phạm

MCXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ nào tày phủ mỹ cung.
Tứ phối tượng chầu bên tả hữu,
Quần hiền bia dựng phía tây đông.
Lầu sơn cao ngất nghênh ngang giữa,
Cây cổ tung hoành chót vót trong.
Không-giáo lưu truyền từ thuở trước
Nay thêm Pháp-học lại thêm sùng.

Trần-văn-Ích
Travaux Publics, gare d'Hanoi

MCXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu mạo nguy-nga rộng mấy trùng.
Nùng Nhị xây quanh vòng thế vận,
Cung tường dựng vững cõi văn-phong
Hội-đồng Âu Á văn càng thịnh,
Cuộc trải tang thương tử vẫn chung.
Nhẫn nhủ rừng nho người học-sĩ,
Văn còn miếu hiệu đạo còn sùng.

MCXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu rất tôn-nghiêm đạo rất sùng.
Cửa Khổng văn-chương trăn bến Nhị
Bia Lê ghi-tạc ngất non Nùng
Gác vẫn nhường đã anh linh lắm.
Đền thánh còn nhiều tú khí chung.
Có cả hồ sơn cùng cổ-thụ,
Ngủy nga miếu mạo đẹp vô cùng.

Phan-huy-Trụ
Làng Thụy-khuê, Sơn-tây

MCXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ tôn-nghiêm thấy giáo tông.
Rõ nếp cung tường nơi đất Việt,
Vững nền văn-hóa giữa phương đông
Bia như am đá cây như hạnh,
Thú có hồ Tây Tứ có Hồng.
Trải Lý, Trần, Lê cơ chỉ sẵn,
Cột đường nghi-biểu Bắc Nam Trung.

Han-lâm Phan-thiết

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quan gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán 0 $ 10 tiền tem để báo-quán sửa lại tên tuổi và chỗ ở mới. Nhớ gửi kèm cả giấy cũ đã in tên mình vào đó, và gửi theo hai hào (0 $ 2) bằng tem cũng được, để chi tiền giấy quán khác.

Nhà ai không gửi tiền theo thì sở đề nguyên như cũ hoặc phải trả nặng hơn.

Tin sau cùng

Đồng-minh đối với nước Đức

Hội-đồng các quan đại-sứ quyết-nghị yêu-cầu nước Hà-lan chớ để cho cựu Đông-cung nước Đức đi đâu và yêu cầu nước Đức không được để cho cựu Đông-cung vào địa-hạt nước Đức.

Nước Pháp lại báo cho nước Đức biết rằng nước Pháp không ưng cho nước Đức lập chánh-phủ thống-quyền quốc-vụ.

MỚI XUẤT BẢN SÁCH

LUẬN - NGỮ

Cẩn dịch cả Dương-bá-Trạc dịch

Giá mỗi quyển . . . . . 0 $ 20
Tiền cước mỗi quyển . . . 0 12

Ai muốn mua hay là hỏi gì thì xin cứ viết thư cho ông quản-lý nhà in của bản quán là :

Monsieur BUI-KHAN-THANH
51, Rue du Coton, Hanoi

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 25 độ
13 giờ 26 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 9 Novembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 f. 65.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 9 Novembre 1923 :* 3 ‰ 54.85. — 4 ‰ 1918 58.90. — 5 ‰ 1915 1916 71.75. 5 ‰ 1920 85.30 6 ‰ 1920 86.75.

Tin tàu. Tàu *Commissaire Ramel* khởi hành ở Saigon đi Tourane 1 Novembre hồi 14 giờ.

Quan Toàn-quyền đi thăm các sở Binh. — Quan Toàn-quyền cùng quan Thống-soái sáng hôm nay đã đi thăm các trại binh và nhà Thương-binh ở Đồn-thủy.

Chiều hôm nay hồi 4 giờ ngài lại [illegible] trường may-bay.

Ngày hội 11 Novembre. — Các việc sắp đặt trong ngày hội Đình chiến nay đã gần xong rồi. Thợ điện của công-ty máy đèn đã chăng giây xong chung quanh bờ hồ Hoàn-kiếm để đến tối 11 thì thắp cũng như ngày hội 14 Juillet vậy.

Các rạp đựng ở bờ sông để ngồi xem điểm binh cũng gần xong rồi.

Xin nhắc lại các chương-trình tối mai như sau này :

18 giờ : Bắn 21 phát đại bác.

21 giờ : Rước đèn và sư tử, khởi hành từ đường bờ sông và qua những phố sau này :

Đường Maréchal Galliéni, Laubarède, Bobillot, Paul-Bert, Henri Rivière, Dominé, Francis Garnier, hàng Khay, hàng Trống, hàng Gai, hàng Đào, hàng Bồ, hàng Bát-đàn, Bichot rồi vào trong thành.

20 giờ thì chớp bóng ở trước cửa nhà hát Tây.

HỘI-CHỢ LẦN THỨ NĂM

sẽ mở từ 2 đến 16 Décembre tới nơi này.

Cuộc điểm binh ngày 11 Novembre. — Các xe cộ chở những người đi xem điểm binh thì qua đường France hay là đường Bờ sông mà đến chỗ điểm binh. Lúc 7 giờ 45 đã phải tới trước rạp rồi. Khi xe đã đỗ ở trước rạp cho khách lên rồi phải đi về phía Bờ sông, vòng quanh cái rạp về phía Bắc (là phía cầu sông cái) mà đậu ở phía Nam, chỗ Đồn-thủy trông ra.

Hai gian cuối cùng về bên tay phải rạp thì để dành cho những người cựu chiến binh và những người có quân-công bội tinh (médailles militaires.

Việc phát hỏa trong tàu « Angkor ». — Quan chánh sở Bưu-điện Nam-kỳ có điện rằng khi tàu *Angkor* tới Saigon vừa rồi có một hội-đồng xuống khám thì đã xét rõ rằng phát hỏa ở trong hòm số 3 chứa hàng hóa và bưu kiện, chứ không phải ở chỗ chứa thư từ.

Hội-đồng thương-mại. — Phòng Thương-mại đã họp chiều hôm qua khi 5 giờ có M. Allemand chủ tọa.

Ông Hội-trưởng trình hội-đồng về việc ông đã thương thuyết với quan Toàn-quyền về sự hai năm đổi mới một phần hội-viên thương-mại Bắc-kỳ và có đọc cho hội-đồng nghe bức thư của phòng thương-mại Haiphong cũng đồng ý với phòng thương-mại Hanoi.

Hội-đồng định rằng đến kỳ Hội-đồng chính-phủ tới nơi này sẽ nhắc lại mấy khoản thỉnh cầu.

Hội đinh viết thư hỏi sở Bưu điện về các khoản tiền điện-báo, vì cứ như bức thư của quan chánh sở ấy đã trả lời thì chưa được vừa ý hội.

Hội-đồng lại y sự chia các khoản trợ cấp như sau này :

1· 500 đồng cho Hội-chợ Hanoi ;
2· 200 đồng cho các nhà bị lụt Cao-bằng ;
3· 300 đồng cho các nhà bị nạn bên Nhật-bản, song một phần trợ cấp ấy phải cấp cho những người Pháp bị nạn tại Nhật.

Chức Giám-đốc chánh-trị và hành-chính. Các quan Giám-đốc chánh-trị và hành-chính tại Nam, Trung, Bắc-kỳ và Cao-mên nay được kê thêm vào cái số các hàng quan chức đã kể ở điều 22 nghị-định ngày 13 Février 1916.

Các biểu phụ thuộc vào tờ nghị-định ấy thì nay đổi lại như sau này :

quan Giám-đốc chánh-trị và hành-chính.	Xe hơi một cái	Chauffeur 1 người

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. . . . . 0 $ 08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. . . . . 0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh thương) học vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20

MỘT SỰ KHOÁI-LẠC

Bà con tá ở thành-thị, ăn bận sang trọng, cửa nhà rực rỡ, thỉnh thoảng có người trong họ ngoại [illegible] chẳng thôn-quê, gặp phải sự con-nít gì, đến vẫn tự mình, mà chính mình cũng không biết việc đó phải, hèn, tử thế nào, thì thật là bất lịch-sự. Giá bằng lúc đó có quyển sách dẫn việc quan nào giờ ngày ra xem, rồi chỉ đường vạch lối cho người đi đàng làng tiu cây mình thì còn gì khoái-lạc hơn nữa. Quyển sách đó xưa nay chưa hề có, vậy nên nhờ có hai nhà chính trị danh-giá đồng ấn cho nhờ có hai nhà chính trị danh-giá đồng ấn cho chóng, mọi soạn được. Tuy là sách CHÍNH PHẬP-YẾU LƯỢC, giảm bớt thật công việc quan-trọng từ bắc kỳ. Sách dầy hơn 200 trang rộng, bán có 1 $ 00 và 0 $ 20 tiền cước, rải bán ở các hiệu sách và ở nhà soạn-giả là :

M. NGUYỄN-VĂN-ÍCH
61, Boulevard Harmand, Nam-Định.

Ai mua buôn xin chấm-chước định hoa-hồng
2714

Trường Kỹ-nghệ cần một thầy dạy chạm gỗ. — Trường Kỹ-nghệ thực-hành Hanoi cần một người thợ chạm dạy nghề chạm gỗ, vậy định đến ngày 26 Novembre 1923, hồi 8 giờ sẽ mở một kỳ thi tại trường học để lấy chân ấy.

Các giấy phải nộp là :

Giấy khai-sinh, giấy hạnh-kiểm, giấy nhận thực rằng người ứng thí đã làm nghề thợ chạm được năm năm cùng những giấy má gì có thể chứng thực về cái giá-trị của nghề mình.

Tòa Thượng-thẩm. — *Mẹ-mìn đàn ông.* — Tên Ng-v-Lợi làm nghề cu-li ngu ở tỉnh Tuyên-quang thường hay đến những tỉnh khác để trẻ con đem về bán cho những Thổ Mán. Một hôm tên ấy đến tỉnh Phúc-yên để được một đứa bé đem về nhà thì bị người ta bắt được. Nhân việc ấy, mà xét ra trước nó đã để được bốn đứa bé đem bán cho người Thổ và Mán nuôi làm con, hoặc làm đứa ở chăn trâu bò. Tòa Nam-án tỉnh Tuyên-quang phạt tên Lợi 5 năm tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Linh với tù thông lưng đi ăn cắp. — Tên Ng-v-Chí là linh khố-xanh dẫn tù đi làm cỏ-vê, dong tùng cho tên Ng-văn-Tỵ tức Đen là tù vào nhà một người ăn trộm một bọc đồ đạc. Khi tên tù ra thoát được rồi thì với vàng đem giấu ở bục cây rồi lẫn tán đi, chẳng may có người trông thấy tố cáo ra. Tòa Nam-án tỉnh Tuyên-quang phạt tên linh Ng-v-Chí và tên tù ấy mỗi đứa 5 năm tù và bắt phải bồi lại cái gói đồ ăn cắp. Tòa Thượng-thẩm y án.

Ăn cắp tập sự. — Tên Nguyễn-văn-Nghĩa 13 tuổi đi ở, ăn cắp đồ của chủ đem bán. Tòa Nam-án tỉnh Nam-định xét tên ấy hãy còn trẻ tuổi mà bố mẹ chết cả, nên không phạt, nhưng bắt phải đem lên nhà Trùng-trị tỉnh Bắc-giang để học nghề nghiệp làm ăn cho đến năm 21 tuổi. Tòa Thượng thẩm giảm cho đến năm lên 18 tuổi thì được tha về.

Kẻ cắp hành hung. — Tên Vũ-Tinh đã can án nhiều lần về tội ăn trộm ăn cắp, lại bị quản thúc, thế mà cũng không chừa. Một hôm tên ấy còn dám lẻn vào ăn cắp quần áo của người làng. Chủ nhà trông thấy trí hô tuần đến đuổi bắt đem giam tại điếm để đợi giải lên quan. Tên ấy lại còn dám cả gan đánh tuần phu rồi chực trốn. Tòa Nam án tỉnh Thái-bình phạt tên Tinh 1 năm tù, tòa Thượng-thẩm y án.

Đánh chết người. — Tên Hoàng-Được mất con chó, nghi cho một người làng diêng tên là Đỗ-văn-Âu ăn trộm sinh sự đánh người ấy, chẳng may vào chỗ phạm người ấy chết. Tòa Nam-án tỉnh Nam-định phạt tên Được 5 năm tù và 10 năm quản thúc. Tòa Thượng-thẩm y án.

Ông Cửu ăn cắp mâm nồi. — Tên Phạm-đức-Trác đã được cứu-phẩm văn-giai về việc quốc-trái. Một đêm ông Cửu đi xem hát tuồng, lúc trở về lại qua vào chơi một nhà ở đầu mà xưa nay bầu vẫn thường đến hát. Xong một chầu nước ông Cửu ra về, sau lại vào nhà một người ăn cắp ngay một cái nồi và một cái mâm. Có lẽ vì tàng tiên đi hát nên phải làm liều thế chăng ! Tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt tên Trác 3 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Một cái án-mạng. — Tên Phát bị thua cùng với 15 người khác tranh nhau cái bãi, đánh một người tên là Kiêm bị thương rồi chết. Tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt 15 năm khổ-sai, còn 15 tên kia thì được tha. Tòa Thượng-thẩm xét lại rồi tha cho tên Phát vì trong khi đánh nhau lộn bậy không biết tên nào đánh phải người ấy.

Ăn cướp. — Tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt tên Đỗ-hữu-Liên 2 năm tù về tội ăn cướp. Tòa Thượng-thẩm y án.

Tòa Nam-án tỉnh Thái bình phạt tên Vũ-như-Mậu 5 năm tội đồ về tội cùng những tên đồng đảng khác không xét ra được vào ăn cướp nhà lý-trưởng tên là Phạm-ngọc-Bích. Tòa Thượng-thẩm y án.

— Tòa Nam-án tỉnh Kiến-an phạt tên Đỗ-v-Bửu 3 năm tù về tội ăn cướp. Tòa Thượng-thẩm y án.

Tên Mai-v-Ngự chở đò ngang ở bến Văn-chu đêm hôm 29 tết cùng đảng kéo đến nhà một người tên là Nùng ăn cướp. Sự chủ biết trí hô lên làng nước đến cứu. Bọn cướp thấy động chạy, còn tên Ấm với vàng cướp lấy nồi bánh chưng chạy thì bị bắt ngay. Tòa Nam-án tỉnh Hà-nam phạt tên Mai-v-Ngự 3 năm tù. Còn những tên đồng-đảng khác cũng phải 5 năm tù cả, nhưng không chống án. Tòa Thượng-thẩm y án.

Lường-tương hoán cải. — M. Phạm-huy-Toại, tri huyện hạng nhất tại huyện Duy-tiên (Hà-nam) và M. Bùi-Đông tri-huyện tại huyện Ý-yên (Nam-định) vì việc riêng được phép đổi lẫn cho nhau.

RẠP CHỚP BÓNG CINÉMA PATHÉ HANOI

Chương-trình từ ngày thứ sáu 9 đến ngày thứ năm 15 Novembre 1923

LES BEAUX FILMS D'ART FRANÇAIS

Le regretté artiste

2100

Lớp trợ-giáo. — M. Bùi-khắc-Lập học-sinh lớp trợ-giáo được phép thôi học.

M. Ng-v-Phu. đỗ số 2 sẽ phụ được thay, học-bổng mỗi tháng là 6 đồng.

Cuộc đánh số giúp trẻ con Tây lai vô thừa nhận. — Cuộc đánh số này đáng lẽ đến ngày 1er Novembre 1923 rút số, nhưng nay lại hoãn đến ngày 16 Décembre 1923 Có bán vé tại bản-quán, mỗi vé giá : 0 $ 50.

Gởi đi các tỉnh, phụ thêm tiền cước gửi thử phải-lai (Recommandé) thì như sau này :

Từ 1 vé đến 10 vé. . . . . 0 $ 11
Từ 1 vé đến 20 vé. 0 15

Trường Nữ-lưu học-sinh. — Melle Ng-thị-Minh học-sinh ăn lương tại trường Nữ-lưu học-sinh vì yếu nay được thôi học.

Melle Trịnh-thị-Thu được học bổng mỗi tháng 8 đồng kể từ ngày 1er Novembre 1923 thay chân Melle Ng-thị-Minh.

Côn-đồ ở Hà-thành mỗi ngày một nhiều. — Chiều hôm qua, hồi ba giờ, một người đàn bà tên là Ng-thị-Mười, 27 tuổi nhà ở hàng Thiếc đang đi ở hàng Đồng, bị một đứa lấy dao đâm một nhát vào lưng ngã lăn xuống đất. Người lính cảnh-sát số 82 đang đi tuần ở phố ấy, đã cho khiêng ngay vào nhà thương.

Sở Mật-thám đã cho tra xét để bắt đứa côn-đồ ấy.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

9502

Đã có lịch sang năm rồi. — Xin nói để các ngài biết rằng lịch sang năm của bản-quán đã làm xong.

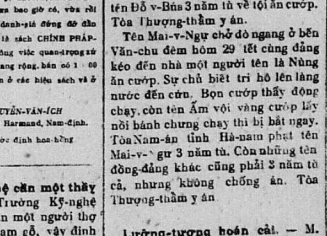
Vậy nếu các đại thương gia gần xa cần chộn thứa lịch cho quí hiệu thì xin mới lại ngay bản quán mà đặt trước, nếu không đặt trước thì sau sẽ phải chịu giá đắt và lại hết cả bìa vẻ đẹp nữa.

Giá lịch của bản-quán bán như sau này :

Từ 100 trở lên. . . 0 $ 35 một
Từ 10 đến 100. . . 0 40 »
Từ 1 đến 10. . . 0 45 »
Tiền cước. . . . . 0 20 »

Các ngài ở xa, muốn mua lẻ tưởng nên rủ nhau mua chung cho nhẹ tiền cước thì hơn.

Sau đây lại in mẫu một ngày đầu năm tà để các ngài biết cho rằng thứ lịch của bản quán làm ra thật rất tiện cho việc xem ngày, mà nhà nào đã có thứ lịch này thì bất tất phải mua quyển lịch tàu nữa.

Ngài nào ở xa, muốn viết thơ về, xin cứ gửi cho ông Quản-lý nhà in bản quán như sau này :

M. BÙI-KHẮC-THÀNH
61-63 Rue du Coton, Hanoi

Ngạch thừa-phái. — Điều thứ ba nghị định ngày 26 Septembre 1923 về việc bổ M. Trần-doãn-Thạc, làm thừa phái hạng năm, tại châu Thạch-an (Cao-bằng) và thưởng hàm Hàn-lâm-viện đãi-chiếu thì nay bãi đi.

M. Lê-v-Hiên, thừa phái hạng năm tại châu Điện-biên (Lai-châu) nay đổi đi châu Thạch-an (Cao-bằng) thay M. Trần-doãn-Thạc.

M. Ng-gia-Tiến, thừa phái hạng ba tại phủ Kinh-môn (Hải-dương) nay đổi đi châu Điện-biên, thay M. Lê-v-Hiên.

M. Ng-đức-Xương, thừa phái hạng tư tại Yên-bay nay đổi đi phủ Kinh-môn thay M. Ng-gia-Tiến.

M. Ng-gia-Tấn thừa phái hạng năm tại Thái-bình nay đổi đi Yên-bay thay M. Ng-khắc-Xương.

Một việc đi lừa. — Ngày thứ tư vừa rồi, sở mật-thám đã cho bắt tên Trương-văn Tinh là khán-hộ ở nhà thương Hanoi về một tội đi lừa như sau này : Nguyên là tên Nguyễn-công-Oanh không có việc làm, có đến nhờ tên Tinh lo cho một chân khán-hộ thì tên Tinh nhận ngay, đòi 50 đồng thì sẽ xin cho một chân. Tiền lấy rồi, việc mãi không thấy được, tên Oanh thúc lắm thì tên Tinh một hôm mạo mấy tờ giấy giả làm nghị-định bổ tên Oanh làm khán-hộ. Anh này thích lắm, vào nhà thương chực nhận việc thì bị đuổi ra cửa, bấy giờ mới biết tên kia đi lừa.

Hiện tên Tinh đã phải tống giam.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo, 15 viên-kính
Mặt cô kim có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Beri, — HANOI
2061

Savon Cadum
Savon tinh anh, như
SAVON CADUM
thì lấy làm hữu ích cho vệ-sinh da người.
Vả lại savon này tiện lắm, gì người ta dùng nó tới cùng, không hỏ chúc nào, mà lại lần giải bằng hai cục savon thường.
Giá mỗi cọc Savon Cadum là Hai quan tiền Langsa.
2 $ 00

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Bản-hội đang sửa soạn để diễn tích hát :
ĐỨC ÔNG LỚN TUẤN-CHANH
(Đền thờ ngài ở Ninh-giang)
Tối thứ sáu 9 Novembre 1923
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất :
KHỐI TÌNH
(Hát chèo)
Tích thứ hai
NA-TRA LẬT THỊT
(Hát tuồng)
(Toàn trẻ con đóng trò)
Tối thứ bảy 10 Novembre 1923
NGHĨA BẠN TÌNH CON
Khuyên vợ đi lấy chồng.
Giết con đền nghĩa bạn.
Bệnh quỷ gặp thuốc tiên,
Nhục vinh đà có hạn.

CÁC PHÁO-TÂY MỚI, BÁN CHIỀU-HÀNG

Bản-hiệu có trữ nhiều thứ pháo-Tây để dùng về các ngày tiệc và hội. Lại có riêng một thứ thuốc xanh đỏ (flamme de Bengale) để các nhà hát dùng cho hợp vệ-sinh vì chế **không có khói khét**, *sáng tỏ, mùi đẹp và cháy chậm,* **để lậu không ướt**.
Các quý-khách ở xa có cần tới thì xin gửi thư về thương-lượng bà lấy hóa-giá, sẽ gửi theo tàu thủy hay hóa-xa, không gửi giây thép được.
Xin chiếu-cố.
XUÂN-HÒA, tạp-hóa
99, Phố Hàng Gai, Hanoï
2007

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Pagements en timbres-postes)
Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

DƯƠNG BÁ-TRẠC
ET
TĂNG-KHÁNH-LONG
dit **ĐÔNG-NAM-MỸ**
Dệt lãnh lụa, vải-mành, khăn mặt, đóng giày tây, giày ta, va-ly, làm mũ (nón), khăn sếp, ghế mây, và buôn đủ các thứ hàng Bắc-kỳ, bán cắt và bán lẻ.
Tổng cục : ở Nam-định phố hàng Đồng, số 152.
Phân cục : Sài-gòn đường Catinat, 10, đường Bonnard, 90.
Công-xưởng tại Thái-hà-ấp.
Hàng tốt giá hạ, quí-khách chiếu cố xin cứ gởi thư về ĐÔNG-NAM-MỸ số 152, Rue du Coton, Hanoi.
2055

SÁCH MỚI XUẤT BẢN
ẤU-HỌC TOÁN-PHÁP
CỦA
NGUYỄN-NGỌC-QUẾN
soạn
Giá **0 $ 80** *một quyển*
Tiền **cước gửi recommandé 0$11**
Bán tại Bản-quán và có gửi bán ở các hàng sách.

DỊP TỐT ÍT CÓ
Nếu các ngài muốn may quần áo tây, nên đến hiệu ông H. VALLÉE, số nhà 37, phố Paul-Bert (Tràng-tiền) Hanoi, ở đấy có các thứ serge marine thật tốt, khổ một thước, cam đoan rằng toàn laine.
Hạng nhất một coupe 3 m vừa một bộ cả quần áo cả gilet, giá-là : 9 $ 60
Hạng nhì. . . . . 7 . 50
Hạng vừa 1 p. 90 một thước. Khổ 1 m.
2010

XIN XEM CHO KỸ
Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có lắng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhân rõ :
« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54. Hanoi. »
Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Beri, Hanoi.

Đồng-hồ đeo tay hạ giá
Mỗi cái **1 $ 00**
Thưa các quý khách, những đồng hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bạc cao 8 quan nên chúng tôi xin hạ giá mỗi cái 1 $ 00 nếu chiếu giá không bớt thời xin nhớ nói kĩnh giọng vàng cả hộp xin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay chữa tốt thấy giờ		giá trước	5 $ 40	nay 4 $ 40
—	id	cỏ kim ly	— 6 00	— 5 00
—	id	kim thép và kim vàng	— 4 80	— 3 80
—	id	vuông thực xinh	— 5 30	— 4 30

Nếu các quý-khách chiếu cố cho ! cái mà không bớt giá, chiếu giá trước thời xin kính tặng 1 cái kim cọng vàng đối mới và 1 cái hộp kính aluminium và cả tiền cước nữa, Xin chiếu cố cho.
2048
TONG-YUNE-TAI
49, Phố hàng Ngang HANOI

Khách buôn người. — Quan Biện-lý đã giao cho sở mật-thám xét việc 1 người Hoa-thương ở Hanoi có mua một đứa con gái 17 tuổi chực đem về Tàu và đợi ngày đưa đi thì người ấy có giao gửi một mẹ dầu ở Haiphong để kiếm tiền cho bù lại cái số đã bỏ ra buôn trước. Ngờ đâu khi sắp đem về Tàu thì cả chủ buôn người và mụ dầu kia đều phải bắt giam cả.

Việc ăn cắp trên xe lửa. — Trong một số báo trước bản-quán có nói rằng chuyến xe lửa chạy từ Gia-lâm lên Việt-trì đêm mồng 3 vừa rồi mất trộm tám bị sợi. Nay lại được tin rằng bọn kẻ cắp đã bị bắt giải vào tòa cả. Trong số 7 đứa ăn cắp thì có một đứa trước có làm với công-ti hỏa-xa.

Công-ty PHAM-VĂN-PHI CẦN NGƯỜI LÀM máy và tài-xế cầm xe 4-16. — Xem trang thứ tư.
2012

VIỆC BẮC-KỲ

HÀ-ĐÔNG

Ai tín. — Bản-quán được tin buồn rằng ngày 27 tháng 9 ta vừa rồi, ông Phạm-gia-Trình, Tú-tài, Hàn-lâm-viện trước-tác là bà phụ ông Phạm-bùi-Cầm, phóng-sự của bản-quán ở Phủ-lý, mới thọ-chung tại làng Đông-ngạc phủ Hoài-đức, Hà-đông. Năm nay 67 tuổi. Ngày 28 tháng 9 ta đã cử-hành tang-lễ.
Bản-quán có lời chia buồn với ông Cầm và quí-quyến.

PHÁT-DIỄM

Phát hỏa. — Hồi 12 giờ đêm 28 tháng 9 ta ở phố Phu-vinh bị phát hỏa cháy mất bốn gian nhà ngói và 17 gian nhà tranh tất cả là 9 chủ ở, đều là nhà buôn bán cả, thiệt hại đến quá 3000p. bấy giờ không những là nhà cháy bị hại, những nhà khác, chạy đồ ra ngoài, kẻ gian cũng lấy mất nhiều, xét ra thì phát hỏa ở một cái cồng tranh, xát các nhà ở đấy mà không có cái bếp nào gần đấy; ai nấy đều nói là : có kẻ gian nhét dề và diêm đốt, vì lúc 9 giờ tối ở gần phố ấy cũng có một nhà bị giặt dề cháy may biết ngay dập tắt được, cho nên biết là kẻ gian đốt, người ở làng phố ấy thực là can dảm kéo đến chữa được tắt ngay, không thì còn lấy đến cả phố còn hại to vì phố nhiều nhà buôn bán to lắm. Khi đương cháy có người bảo rằng nhà quản trọm ở gần chỗ làng ấy, chúng thường làm như thế để hòi đồ, vậy tổng lý lập tức đến khám, thì bắt được tên Y hiện có đồ vật của các nhà cháy còn đấy, bắt được nửa tấm vải tây điều, một cái chăn, 5, 6 đôi bít tất, bao chè, vân. vân, nghe đâu còn nữa thì chúng đã chia nhau lẩu tản đi rồi, tên Y trước đã bị can án 3 tháng, và ăn trộm nhà thợ khâu ở phố ấy, những quần áo và đồ vật đáng giá 30p. bây giờ hỏi tên Y đồ vật trên kia thì nó khai là đồ vật ấy thấy vứt ở đường thì nó lấy, Hỏi sao không đem nộp hương hội thì nó nín, các nhà ở phố ấy đều nghi cho lũ lên Y đốt cả, Tên Y hiện đã giải lên tòa Nam-án. Mong rằng tòa xét cho ra, nếu đích thực thì xin trọng phạt để từ rầy tiệt cái tệ đốt nhà đi.
Người chữa cháy lại cảo

SƠN-TÂY

Hội Đình-chiến. — Chương-trình ngày hội như sau này ;

Ngày 10 Novembre :
21 giờ : Tiệc trà ở dinh quan Sứ. Rước đèn và đốt pháo thăng thiên.

Ngày 11 Novembre :
6 giờ : Bắn súng ; 8 giờ rưỡi : Điểm binh ; 9 giờ : Cất kèo, liễn chão, ăn bột, nhảy bị, đánh vật ; 15 giờ : Leo cột mỡ, đập nồi, chọc thùng, bắt lợn, nuốt dây.

LẠNG SƠN

Thuyên chiển. — Bản báo tiếp được bài sau này :
Ông Doãn-văn-Tính đổi lên làm chủ sự hỏa-xa tỉnh Lạng-sơn đã được mười năm ở lẻ ; trong thân bằng cố hữu ai cũng có lòng quý mến. Nay ông trúng tuyển tham tá Hỏa-xa, Ngày 12 tây này sẽ đăng trình về Hanoi. Vậy có lời chúc ông cùng quý-quyến thượng lộ bình an.
Nguyễn-huy-Liễn lai cảo

BẮC-GIANG

Sáu người đổi tên. — Những người ở tỉnh Bắc-giang có tên sau này được phép đổi tên là :
Đặng-văn-Biện quản làng Tân-sơi tổng Hùng-thượng, phủ Yên-thế.
Ng-v-Bích quản làng Tương-sơn tổng Tuy-lộc phủ Yên-thế đổi là Ng-v-Phiêu.
Ng-v-Biện quản làng Tương-sơn tổng Tuy-lộc phủ Yên-thế đổi là Ng-v-Ruyện.
Ng.-v-Biện quản làng Bố-hạ tổng Hùng-vi phủ Yên-thế đổi là Ng-văn-Tuân.
Ng-v-Biện quản làng Bố-hạ phủ Yên-thế đổi là Ng-v-Lập.
Ng-v-Biện quản làng Mục-sơn, phủ Yên-thế đổi là Ng-v-Trang.
(*Xem trang thứ tư*).

Sổ quyên giúp dân bị lụt
Số số 46
Thành phố Hải-dương
MM. Vũ-v-Đĩnh, 10 p.; Phạm-quang-Kích, 1 p.; Ng-như-Viện, 2 p.; Ng.-ngọc-Thụ, 1 p.; Ng.-hữu-Nghĩa, 1 p.; Đặng-đức-Vỹ, 1 p.; Ng.-thị-Ba tức Chữ, 2 p.; Lưu-thị-Tiếu, 2 p.; Lê-v-Thanh, 1 p.; Trương-văn-Oai, 1 p.; Đinh-sĩ-Bằng, 1 p.; Lê-văn-Nguyên, 1 p.; Lê-đình-Tích, 2 p.; Tống-thị-Ninh, 1 p.; Mme Cụ Chiu, 3 p.; Trịnh-văn-Bông, 3 p.; Hoàng-trung-Hiền, 1 p.; Đặng-đức-Hoành, 1 p.; Phạm-sơn-Kỳ, 1 p.; M. Simon Minh, 5 p.; Phạm-v-Tiến, 2 p.; Ng.-thị-Thơ, 1 p.; Vũ-ngọc-Huân, 2 p.; Trần-đức-Hai, 10 p.; Hoàng-trọng-Toàn, 2 p.; Lê-viết-Thuỵ, 1 p.; Trần-đức-Lợi, 10 p.; Trần-quang-Lưu, 5 p.; Ng.-đình-Phương, village Bình hà, huyện de Thanh-hà, 50 p.
Tổng cộng là 133 p. 00.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ
Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đổi bảo bản-quán, thì cho biết mã số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy cuốn ấy, để cho người làm dễ quản cái giấy cuốn ấy, để cho người làm dễ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay kỳ tên vẫn tắt, hoặc tháo qua, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai mà trả lời.

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ **chứng-chỉ ban khen** của **HOÀNG-THƯỢNG**

Theo ánh tự-nhiên ra đây, chớ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!
Xin xem tới và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Hội-các phụng lời chỉnh phê rằng :
Chiếu này đại-thần phòng của MONTÈS quí dâng, có chế nên một thứ rượu bổ để tăng ngự dùng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lợp phê thị gửi cho quí đại-thần phòng sảnh-đường để tỏ thánh-ý.
Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người **bản-xứ già, trẻ, đều** dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2 $ 25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Bởi vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.
Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Số 77

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được giá trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đã biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thọ Tạo hà có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Nói xong, liền gọi người nhà đem nghiên bút giấy mực ra để cùng nhau làm thơ. Trong khi bấy giờ, kẻ thì rung đùi tìm từ, kẻ thì bó gối nghĩ vần, kẻ thì ngâm chén vừa uống vừa làm-ngâm, kẻ thì cầm bút toan viết lại dừng, tè ra gần nửa ngày trời mà chưa ai viết thành bài cả. *Bạch* thị-lang thấy vậy, không thể nhịn cười được.

Vương cử-nhân nói :
— Cụ chớ nên cười ! cụ không đi học, chưa hiểu cái nỗi khổ-tâm của người làm thơ. Cô-nhân có câu rằng : « *Ngâm một câu năm chữ, dứt đứt mấy chòm râu* ».

Bạch thị-lang tủm-tỉm cười mà bảo rằng :
— Tôi dẫu không học, nhưng về nghề văn-thơ, cũng có làm được một đôi câu.

Mọi người đều nói :
— Cụ đã biết làm thơ thì sao không làm chơi một bài.

Bạch thị-lang nói :
— Đã bảo tôi làm thì nên hạn-vần, kẻo thơ « *Du Tây-hồ* » này từ xưa đến nay biết bao nhiêu bài, chẳng hóa ra tôi sáo cũ ru !

Vương cử-nhân thấy *Bạch* thị-lang nói ngông như vậy, nghĩ thầm : hẳn đã muốn bạn vần thì để ta cố ý bạn cho một vần thật khó xem sao. *Vương* cử-nhân đang ngẫm-nghĩ, bỗng ngẩng đầu trông thấy bên cạnh có một cây hải-đường.

Vương cử-nhân liền trỏ cây ấy mà bảo rằng :
Lấy một chữ « *Đường* » về *hải-đường-hoa* làm vần.

Bạch thị-lang vâng lời, liền gọi đứa tiểu-đồng mở trăp lấy ra một cái nghiên đoan-khê cũ, một cây bút ngọc-thỏ, một thoi đanh-mặc và một tờ hoa-tiên, để ở trên chiếu.

Chúng thấy các đồ bút mực tinh-hảo như vậy, đã có chút nghi-hoặc mà nghĩ thầm rằng : quái-lạ ! không biết ông lão nay ở đâu mà lại có những của quí này. Tất là một ông trọc-phú nào đây. Sau lại nghĩ thầm : nếu là trọc-phú thì vị-tất đã làm nổi thơ.

Chúng còn đang nghi-nghi hoặc-hoặc thì đã thấy *Bạch* thị-lang cầm bút viết. Chỉ trong nửa khắc đã thành bài thơ. Bọn thiếu-niên xúm lại xem, thấy trên viết một bài thơ thất-ngôn, dưới lại viết thêm mấy chữ rằng : « *Kim-lăng, Hoàng-phủ lão-nhân đề* ».

Chúng đều kinh-ngạc mà bảo nhau rằng :
— Hay ! thơ hay thật ! Vả lại có tài mẫn-tiệp, quyết không phải là người vô-học. Có lẽ cụ đã đỗ rồi, cụ lại cười thầm chúng tôi đó !

Bạch thị-lang tủm-tỉm cười mà đáp rằng :
— Khi nào lại có như thế ! tôi dẫu chấp-chẻnh làm được giăm ba câu thơ, nhưng thực chưa hề đi học. Cô-nhân có câu nói rằng « Nghề thơ có tài riêng, chứ học lắm cũng không làm gì ! »

Bấy giờ mặt trời đã xế về tây, bỗng thấy có người nhà đem một chiếc kiệu nhỏ đến rồi đón *Bạch* thị-lang. *Bạch* thị-lang cáo-từ mọi người rồi nói :
— Đăng lễ tôi ở đây tiếp các ngài mới phải, nhưng trời đã gần tối, xin cho cáo-từ.

Bọn thiếu-niên thấy vậy, đều hoảng hốt đứng dậy tiễn-tống. *Bạch* thị-lang vái chào, rồi lên kiệu đi. Bọn thiếu-niên biết là không phải người thường, đều lấy những lời nói của mình lúc trước làm hổ.

Một hôm có ông sư ở chùa *Chiêu-khánh* tên gọi *Nhàn-vân* đem bao trà đến xuân đến biếu. *Bạch* thị-lang giữ lại uống rượu chạy.

Trong khi uống rượu, *Bạch* thị-lang hỏi rằng :
Tây-hồ là một nơi danh-thắng, các bậc văn-nhân tài-tử tụ-hội rất nhiều. Chẳng hay trong bọn thiếu-niên ngày nay có người nào nổi tiếng là danh-sĩ không ?

Sư cụ *Nhàn-vân* nói :
— Các bậc danh-sĩ qua lại ở *Tây-hồ* này rất nhiều, nhưng có người danh thật, có người danh giả. Mới rồi có hai vị ở *Tăng-giang* đến : một vị tên gọi *Triệu-thiên-lộ* và một vị tên gọi *Chu-thanh-vương*. Hai vị ấy mới thật là chân-chính danh sĩ.

Bạch thị-lang hỏi :
— Tại sao hòa-thượng lại biết ?

Sư cụ *Nhàn-vân* nói :
Hai vị ấy còn trẻ tuổi, diện mạo rất khôi ngô. Những văn-chương của hai vị làm ra, ai cũng khen ngợi. Các bạn thân-sĩ trong làng hàng ngày kéo nhau lũ-lượt đến xin vào bái yết. Các bậc danh-công cự-khanh quen biết rất nhiều. Người thì nhờ làm văn, kẻ thì rủ lập hội, có khi suốt ngày chèo thuyền uống rượu ở dưới hồ. Hôm trước hai vị ấy vào bái yết quan tuần phủ họ *Dương*, quan tuần-phủ họ *Dương* rất trọng-đãi, hẹn trong mấy ngày nữa sẽ mời vào uống rượu. Vừa rồi lại có người đến nhờ hai vị ấy chọn giúp các quyển văn hương-hội, nếu không phải là tay chân-chính danh-sĩ thì kì-thị nào khuất-phục được bọn văn-nhân.

Bạch thị-lang nói :
— Vậy thế bây giờ hai ông ấy ở đâu ?

Sư cụ *Nhàn-vân* nói :
— Hiện nay trọ ở phía đông-lang chùa tôi.

Bạch thị-lang hỏi :
— Ở phòng thứ mấy về phía đông-lang ?

Sư cụ *Nhàn-vân* nói :
Không cần phải hỏi. Cứ đến trước cửa chùa nói tìm ông *Triệu-thiên-lộ* và ông *Chu-thanh-vương* thì ai cũng biết cả.

Bạch thị-lang nói :
Nếu vậy thì quả là một bậc chân-chính danh-sĩ.

Hai người lại chuyện-trò hồi lâu, rồi sư cụ *Nhàn-vân* cáo-từ lui ra, *Bạch* thị-lang mừng thầm mà nói một mình rằng :
— Ta vẫn bảo *Tây-hồ* này tất có danh-sĩ, ai ngờ nay đã quả nhiên. Sáng mai ta phải tìm đến nói chuyện, nếu thật là bậc danh-sĩ thì việc hôn-nhân của *Hồng-ngọc* và *Mộng-lê* kia đã chọn được người vậy.

Sáng hôm sau, *Bạch* thị-lang cải-dạng làm một người *Bạch-vân-sinh*, viết một cái danh-thiếp « *Kim-lăng, Hoàng-phủ* », lại đem đưa tiểu-đồng theo hầu, đến tìm hai vị danh-sĩ là *Triệu-thiên-lộ* và *Chu-thanh-vương*.

Khi đến trước cửa chùa, *Bạch* thị-lang vừa toan hỏi thì đã có người bảo rằng :
— Cụ lại muốn vào yết-kiến hai ông danh-sĩ họ *Triệu* và họ *Chu* phải không ? Mời cụ vào phía đông-lang này.

Bạch thị-lang vào phía đông-lang, đã trông thấy một cái tăng-phòng ngoài cửa có vỏ-sổ người nhà đẩy-tứ đứng chực, kẻ thì cầm danh-thiếp, người thì bưng lễ-vật, chạy ra chạy vào, trông rất nhiệt náo. *Bạch* thị-lang đoán chắc là ở chỗ ấy rồi, mới đi đến trước cửa, bảo tên tiểu-đồng đưa danh-thiếp vào.

Người giữ cửa nhận lấy danh-thiếp, rồi trả lời rằng :
Hai tiên-sinh tối đi vắng, vậy xin cụ cứ để danh-thiếp ở đây.

(Còn nữa)

VIỆC KINH-ĐÔ

Thời tiết. — Trong khoảng trung tuần và hạ tuần tháng Octobre mới rồi khi trời rất nóng nực, suốt ngày nắng chang chang chẳng khác gì tháng năm tháng sáu. Tục ngữ có câu « Tháng tám nắng giếm trái bưởi », mà nay đã tháng chín nắng nỗi còn như thế, thật là thời tiết trái quá mà nên gọi là « Đông-hành-hạ-lệnh » thì phải; vì thế mà đã thấy bịnh «Ghịp» đã phát sinh lắm người đã mắc phải rồi, ấy cũng độc địa bởi thời tiết mà sinh ra đã hại cho người, mà lúa mà mùa tháng ba sắp đến đây cũng có cơ nguy hiểm.

Bởi cớ ấy mà nay các nhà giàu không chịu đem lúa bán ra làm cho giá gạo phải đắt và cứ cầm chừng lại, tuy giữa mùa mà giá gạo chẳng khác gì ngày cuối mùa trong những lúc thua ăn.

Cái dịch chó dại ở Huế. — Người ta nói rằng: chỉ riêng một đô-thành Huế có nhiều chó dại, còn các miền khác thì ít lắm, điều ấy có quả thế không? — Điều ấy quả như thế.

Hiện nay số người bị chó dại cắn vào nhà thương mỗi ngày chừng một người, trong số ấy có lẽ còn hơn nữa, vì có người bị chó cắn, vết thương nhẹ thì không vào trị bệnh, chỉ ngỡ là vô hại.

Còn như chó hóa dại thì hiện nay vô số, mà trước khi hóa dại nó cũng chẳng ra cái hiểu chừng gì, bỗng không hóa dại thôi. Có nhà toàn gia bị chó cắn cả ba bốn người một lần, lại có nơi những con chó dại ở đâu chạy đến cắn, người ở nhà hoặc đi ngoài đường bắt kỳ giờ nào cũng có, hóa cho nên nay ra đường phải phòng cầm dùi gậy theo hộ thân, còn các nhà nào có chó cũng phải đem cho kẻ khác ăn thịt. Lệnh quan cho ra nghiêm cấm rất ngặt, ai thả chó ra đã bị phạt mà bị lấy đến cả làng, thế mà chưa đủ, còn phải dùng súng lục để giết những con chó dại chạy rông ngoài đường.

Hại chó dại năm nay nhiều hơn mọi năm, quan trên đã liệu trừ khử như thế mà vẫn cứ có hoài (nhất là ở Huế thì nhiều hơn đâu cả) thì hẳn thi hành sự tuyệt diệt loài giống sanh ấy mới xong. Nếu tuyệt diệt hết loài ấy thì chắc là lũ dao-thiết lại dễ kiếm ăn hơn trước. Thế thì ta nên dung loài giữ để đề phòng lũ ấy thế cho loài chó này hóa điên, sự ấy lắm người quan tâm, nhưng chưa nghĩ ra điều nào cả.

Thiết tưởng rằng: nếu không nuôi chó thì nên nuôi ngỗng vì con ngỗng thấy người lạ vào cũng ra dưỡi dọa và kêu lớn lên, mà đêm hôm cũng có thể thế cho con chó để giữ nhà giữa vườn được tiện lợi lắm vậy.

Chồng đánh vợ chí mạng! Hồi 3 giờ chiều hôm 29 Octobre ở gần chợ Phù-cam chẳng hay vì cớ gì mà tiếng mõ đánh, người ta ồm sòm như là nhà ai phát hỏa vậy. Một hồi lâu thì thấy lính cảnh sát xích tay một người đàn ông mà lôi đi và chở đến nhà thương một người đàn bà mang mẹ chảy lênh láng và bị thương ở đầu và mặt.

Hỏi ra mới biết là người chồng đánh vợ chẳng biết vì tội gì mà đánh đập một cách tàn tệ như thế, cái tội vũ phu ấy thực nên trừng trị, gớm ghê thay!

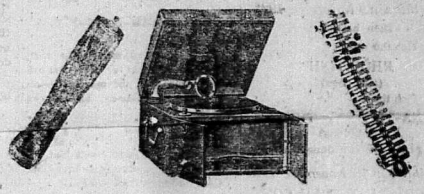

Nếu ai hay
CẢM và HO
Nếu ai sợ HƯ PHỔI
thì phải LO MÀ ĐỀ MÌNH
thì phải uống
La SOLUTION PAUTAUBERGE
là một vị TRỪ TRÙNG ĐỘC HAY và BỔ RẤT HIỆU
Đừng để cho tới đau nhiều mới chữa
NGỪA BỊNH HAY HƠN LÀ CHỮA
J. PAUTAUBERGE, 10, Rue de Constantinople, Paris et toutes Pharmacies

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!
Rượu bổ-dào: TONIQUE TONKINOIS
Bổ mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-dào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.
Giá bán 2$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.
Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

ŒNO KOLA COCA
RƯỢU BỔ
酷補
pha với rượu vin GRENACHE
J. BLANC (dệ nhất hạng bảo-chế)
Ông L. BLANC (người nối-nghiệp)
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít
Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc vẫn để uống rượu Madère
每晨食若啞每夕啞沒喊羅歇喊利
Bán tại: Hiệu Bảo-chế J. BLANC
2090 31, phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) Hanoi

泰NAM-THÁI南
6, Quai Clémence au — HANOI
ở phố Bờ-sông, số nhà 26, HANOI
Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tếp, gỗ gụ, gạch xây tường và có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.
Hàng tốt giá hạ.
NAM-THÁI
2023 Kính-cáo

CHANSON & Cie
58, Rue Paul Bert, Hanoi
Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.
Bản hiệu có bán cả các thứ đĩa rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.
Bản hiệu mới có thứ mới « EMAILLINE » để lau đĩa hát rất tốt một ống là 0$40.
Nay kính cáo.

RƯỢU PIPPERMINT

ĐỔI CHO ĐƯỢC HIỆU
GET!
Rượu này uống mát khan tiếng và tiêu.
Làm bằng đường tinh anh.
BÀ CHÚA NHỮNG LIQUEURS RẤT-BẠ.
Pha lẫn với nước, rượu Bạt-hà Pippermint uống lấy làm mát mẻ lắm. Hãng cất ra từ năm 1796 ông GET FRÈRES ở thành REVEL (Tỉnh Haute-Garonne)

SÀ-PHÒNG
ĐẬU THƠM XOẮT TÓC
NƯỚC HOA THƠM
SÁP MỠ
Pachod Frères & Cie LYON
2050

Minh tạ lương y
Tôi phải bệnh chí mạch sơ sơ năm, mỗi khi đại-tiện đau đớn khó nhọc, sau được Monsieur A. Chi chữa nhà máy giêm, Hanoi giới-thiệu tôi đến chữa tại nhà M. Tchuong-Quay-Lam, 26, phố hàng Buồm, Hanoi, là người đã chữa khỏi ông ta vừa xong, sau tôi đến chữa trong 3 tuần lễ là khỏi hẳn, những ngày đang chữa có thể làm lụng, đi lại, được như thường không đau không sót. Chiếu-đại thảo khả-dang.
Vậy tôi xin có mấy lời cảm tạ lương-y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.
LƯƠNG-VÕ-SUNE
Chủ-hiệu Đông-lương-Long
Đại ca-khí xưởng Hanoi
N° 65, Phố hàng Bè, N° 65.

LỆ MUA BÁO
Xin nhắc lại để các ngài được hiểu biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy nếu hết mỗi cho nhà mạn thì gửi tiền cho bổ lỡ, không có tiền xài theo ý ấy mua chi báo quí-hóa trả lại. — Mua báo trị bịnh tử cần hoặc những một tháng tây trở đi báo cho.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS
RUE PAUL BERT, HANOI
Từ mồng một cho đến mồng mười tháng một tây
Sổ sách tính xong
Bán Xon
Xin xem giấy khai hàng cùng chỗ bầy hàng.

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống, Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

HÀNG MỚI VỀ
Enveloppes và chambres à air xe tay
Vải xanh lợp mui thật tốt khổ rộng 1m20 giá 2$20 một thước
Chục xe, vòng bánh, nan hoa, vân vân.
Các hiệu xe nên mua ngay được giá hạ
SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS
SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS
POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS
7, Boulevard Bobillot, Hanoi
2009

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)
Bịnh táo mãn, hễ sức yếu đuối, thì là mọi bịnh người ta thường hay mắc phải, vì ăn uống không tiêu. Ăn cho nên ăn ăn cho tuyệt đi mà chính cái bụng ấy lại đói luôn luôn. Vậy ta cần phải bổ cho nhau tuyệt thì không ăn thuốc gì hay bằng thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai). Thuốc này vừa bổ vừa chống khỏi bịnh yếu đuối, mỏi mệt, kém máu, hao mòn sau khi mới khỏi bịnh gắt, bịnh sốt rét, những bịnh lâu năm.
Thuốc này ăn cho chóng huyết bình phục lại như thường và lọc cho huyết được trong trẻo. Bán hà sau khi ở cữ mà dùng thuốc này thì cũng tốt lắm, bổ hết cả mọi đường hay sữa khác.
Các ông bác-sĩ đều bảo thuốc này là một thứ thuốc rất tốt đã chữa khỏi kể có hàng nghìn hàng vạn người.
Ở các hãng bào-chế lớn đều có bán cả.
2046

LAXO SODYL
Một thứ hạt gặp chất muối của loài quả thì xủi bọt lên.
Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.
Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.
Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trẻ, nhọt lở, vân vân.
Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.
Giá tiền: 1$25 một lọ 10 hay 15 liều
Về phần Đông-pháp có gởi bán tại:
Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE
59, phố Paul Bert, Hanoi

CẦN NGƯỜI LÀM
« Công ty Phạm-văn-Phi chúng tôi vừa mới
« thầu lại được việc chở thơ và hành-khách
« đường Vinh đi Đông-hà trong 5 năm nữa.
« Vậy chúng tôi đang mở to thêm nhà máy
« và đã mua thêm nhiều xe mới ở Tây sang,
« nên đương cần dùng người sơn biết pha sơn
« tây và người thợ da biết khâu đệm xe ô-tô.
« Ai biết nghề vào Vinh hỏi sẽ được lương cao. »
PHẠM-VĂN-PHI Công-ty lại cáo.

Bộ Võ Phi Hùng Cúc HS Petrus Ký (67-74) Lâng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)